Колоніальна спадщина англійської мови

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Мова колоніальної держави

Коли 1819 року Раффлз заснував британське поселення, англійською говорила жменька урядовців і купців. Переважна більшість мешканців розмовляла малайською — торговельною мовою архіпелагу — або однією з південнокитайських чи індійських мов, які принесли з собою іммігранти. Малайська слугувала спільною мовою базару та порту. Англійська ж була мовою влади: листування Британської Ост-Індської компанії, урядових розпоряджень, а з 1826 року — і суду.

Друга хартія правосуддя (Second Charter of Justice) від 27 листопада 1826 року надала суду Стрейтс-Сетлментс юрисдикцію і, як її згодом тлумачили, запровадила в колонії англійське право в тому вигляді, в якому воно існувало на ту дату.[1] Цю рецепцію англійського права докладно описано в частині A, розділі III, і частині B, розділі I. Її мовний наслідок легко проґавити. Справи

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

за загальним правом обстоювали, протоколювали й публікували англійською, тож кожен учасник процесу, який поставав перед судом, мусив діяти через перекладачів. Кожен юрист, що хотів там практикувати, мав володіти англійською. Протягом наступного століття мова суду стала мовою всіх правовідносин, важливих для торгівлі: договорів, іпотек, товариств, компаній і заповітів.

Те саме стосувалося адміністрації. Законодавча рада, створена після передання Стрейтс-Сетлментс до Колоніального міністерства (Colonial Office) 1867 року, вела дебати англійською і тією самою мовою укладала свої ордонанси. Китайські, малайські та індійські лідери громад, які хотіли брати участь у громадському житті, мусили опанувати мову влади або діяти через посередників, які її опанували.[2] Так володіння англійською стало самостійною формою капіталу.

Школи та стипендії

Раффлз задумав навчальний заклад для дітей малайських правителів, службовців Компанії та інших охочих вивчати місцеві мови. Він заклав його перший камінь 5 червня 1823 року, за кілька днів до того, як востаннє покинув Сінгапур.[3] Задуманий ним коледж у такій формі так і не збудували. 1 серпня 1834 року преподобний Ф. Дж. Даррах (F.J. Darrah) відкрив Singapore Free School для 46 хлопчиків — початкову школу, яка спершу навчала малайської, китайської та англійської. Після того як 1842 року малайські класи закрили через брак учнів, школа, перейменована 1868 року на Raffles Institution, зрештою стала школою з англійською мовою навчання.[4]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Історія школи ілюструє закономірність. Батьки в торговельному порту оцінювали мови за їхньою корисністю. Англійська вела до канцелярських посад в уряді, до роботи в європейських торговельних домах і до вільних професій. Місіонерські школи відповідали на той самий попит. Англо-китайська школа (Anglo-Chinese School), яку методистський місіонер Вільям Олдгем (William Oldham) заснував 1 березня 1886 року в торговельному будинку-шопгаусі на Амой-стріт із тринадцятьма учнями, дістала свою назву від практики навчати вранці китайською, а після обіду — англійською.[5] Католицькі, англіканські та методистські школи разом із власними англійськими школами уряду утворили англійський потік колоніальної освіти.

На вершині цієї системи стояла Стипендія королеви (Queen's Scholarship), заснована 1885 року з ініціативи губернатора Сесіла Клементі Сміта (Cecil Clementi Smith). Її присуджувала найкращому учневі року спеціальна відбіркова комісія. 1959 року стипендію скасували і замінили Державною стипендією Сінгапуру (Singapore State Scholarship).[6] Вона відправляла невелику кількість випускників англійських шкіл до британських університетів, звідки ті поверталися лікарями, юристами та урядовцями. Стипендії, що прийшли їй на зміну, досі залишаються одним із головних каналів, через які сінгапурська держава добирає свою еліту.

Вища освіта також розвивалася англійською. Медична школа відкрилася 3 липня 1905 року, а 1921 року її перейменували на Медичний коледж імені короля Едуарда VII (King Edward VII College of Medicine). 1928 року з'явився коледж Раффлза (Raffles College) для гуманітарних і природничих наук. 8 жовтня 1949 року обидва коледжі об'єдналися в Університет Малаї, сінгапурський

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

підрозділ якого 1 січня 1962 року став Сінгапурським університетом.[7] Кожен щабель цієї драбини проходили англійською.

Англомовна еліта та її межі

До середини XX століття англійська сформувала окрему соціальну групу — людей з англійською освітою, які обіймали посади на державній службі, у вільних професіях і в офісах європейських фірм. Серед них було багато стрейтс-китайців, євразійців та індійців, чиї родини поколіннями навчалися в англійських школах. У частині A, розділі V описано, як стрейтс-китайці діяли як посередники між європейськими торговельними домами та китайськими купецькими мережами. Володіння англійською значною мірою забезпечувало їм цю роль.

Проте люди з англійською освітою становили меншість. Більшість китайських дітей, які взагалі ходили до школи, навчалися в китайськомовних школах. Їх фінансували кланові асоціації, купці та громадські організації, викладали там мандаринською, а навчальні програми орієнтувалися на Китай. Малайські та тамільські школи обслуговували інші громади. Колоніальний уряд мало дбав про ці школи національними мовами і багато — про англійські. У результаті суспільство поділялося за освітою не менше, ніж за етнічною належністю: група з англійською освітою обіймала посади при владі, а значно більша група з китайською освітою панувала в торгівлі й малому бізнесі. Ця друга група почувалася відстороненою від влади.[8]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Заснування Університету Наньян (Nanyang University) показує силу цього другого світу. Університет, фінансований переважно пожертвами китайських купців і звичайних китайських сінгапурців, підняв свій прапор 15 березня 1956 року, а 30 березня того ж року розпочав заняття.[9] Навчання там велося китайською. Університет мав дати випускникам китайських шкіл вищу освіту, якої англомовний Університет Малаї їм не пропонував. Політику незалежного Сінгапуру сформувала напруга між цими двома освіченими класами. Рішення щодо робочої мови нової держави мало її розв'язати.

Примітки

1. Wikipedia, "Law of Singapore" (дата звернення: листопад 2026 р.): хартію видано 27 листопада 1826 року; її розуміють як таку, що зробила "all English statutes and principles of English common law and equity in force as at 27 November 1826 applicable", з винятками на випадок непридатності та несправедливості. ↩
2. Про англійську як мову Законодавчої ради Стрейтс-Сетлментс і колоніального законодавства після 1867 року див. C.M. Turnbull, *A History of Modern Singapore 1819–2005*, Singapore, NUS Press, 2009, розділи 3–4. ↩
3. Wikipedia, "Raffles Institution" (дата звернення: листопад 2026 р.): Раффлз заклав перший камінь 5 червня 1823 року, за кілька днів до від'їзду із Сінгапуру 9 червня; заклад призначався для дітей малайських правителів, службовців Компанії та інших, "who wished to learn the local languages". ↩
4. Wikipedia, "Raffles Institution" (дата звернення: листопад 2026 р.): Singapore Free School відкрилася 1 серпня 1834 року "with 46 boys"; малайські класи закрили 1842 року через малу кількість

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

учнів; 1868 року школу перейменовано на Raffles Institution; “it would eventually become an English-medium school”. ↩

5. Wikipedia, “Anglo-Chinese School” (дата звернення: листопад 2026 р.): заснована 1 березня 1886 року єпископом William Fitzjames Oldham; шопгаус на Amoy Street, 70, “with 13 pupils”; назва відображала навчання китайською вранці та англійською після обіду. ↩

6. Wikipedia, “Queen’s Scholarship” (дата звернення: листопад 2026 р.): заснована 1885 року з ініціативи губернатора Cecil Clementi Smith, присуджувалася найкращому учневі року спеціальною відбірковою комісією, скасована 1959 року й замінена Singapore State Scholarship. ↩

7. Wikipedia, “National University of Singapore” (дата звернення: листопад 2026 р.): медичну школу засновано 3 липня 1905 року, 1921 року перейменовано на King Edward VII College of Medicine; Raffles College створено 1928 року; об’єднання в University of Malaya 8 жовтня 1949 року; сінгапурський підрозділ перейменовано на University of Singapore 1 січня 1962 року. ↩

8. Про поділ між людьми з англійською та китайською освітою в колоніальному й повоєнному Сінгапурі див. Turnbull, *A History of Modern Singapore 1819–2005*, розділи 6–7, і S. Gopinathan, “Language Policy Changes 1979–1997: Politics and Pedagogy”, у S. Gopinathan et al. (eds), *Language, Society and Education in Singapore*, 2-ге вид., Singapore, Times Academic Press, 1998. ↩

9. Wikipedia, “Nanyang University” (дата звернення: листопад 2026 р.): “Nanyang University conducted a flag-raising on 15 March 1956 and started classes on the 30th of that month”, з посиланням на National Library Board, *Singapore Infopedia*. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com